

Ýüz manady tygşytlan balyk / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 26 января, 2025

Ýüz manady tygşytlan balyk / hekaýa ÝÜZ MANADY TYGŞYTLAN BALYK

Energetika işgärleriniň düýn ir bilen başlan seminar-maslahaty şu gün sagat ikilere tamamlandy. Ýygnaga gelenler bir-birleri bilen gyssagly hoşlaşyp, kim aeroporta, kim demirýol menziline howlukdylar. Hususy maşyny bilen gelenleriň arasynda Marydan gelen ýedi sany wekiller hem «Siýena»-syna atlanyşyp, ýola rowana boldular. Maşyn ugran badyna her kim mobil telefonlaryny açyp, öýlerine til kakdy. Gowur ýatyşansoň, ýedileriň içinde biri Änewde günortanlyk nahar edinmekligi teklip etdi. Şofýoryň gapdalynda oturan daýaw pyýada, çapgy ýaly boýnuny yzda oturanlara ýarym aýlaw öwürip:
—Süleýman, eýýäm ajykdyňmy? Öýe barýas-a, how! Biziň-ä myhmanhanada iýen ertirligimizem siňenok heniz.

—Änew bolmasa, Tejende düşleýärис-le, oňa çenli mazalyja ajygarsam-laý-diýip, Süleýman diýilýäniň gapdalynda oturan, otuz-kyrk ýaşlaryndaky adam boýnundan galstugyny çözüp durşuna, Süleýmana goldaw berdi.

—Eý, Hanhowuzyň üstünden geçip gidýäs-ä, how, täp-täzeje, terje, şorja gowrulan balyk iýip geçeliň-le!-diýip, yzky oturgyçdan biri seslendi. Ony gapdalyndaky oturan alyp göterdi:

—Örän ajaýyp teklip! Balyk iýmänmize-de eslige wagt geçendir. Balykda fosfor bilen «D» witamin köpmüşin. Olar we kalsiy süňküňi berkidýärmişinler, paýhasyň durlandyryamyşyn. Eger şofýor garşıy bolmasa...

—Agalar, men şu gün siziň hyzmatyňzda, ygtyýar özüňizde: nirä sowmaly bolsa, ýa saklanmaly bolsa, çekinmän aýdybermeli. Gije ýarymdan gijä galman, hemmäñizi sag-aman öýli-öyüňize tabşyrsam bolýar-diýip, şofýor arkaýyn jogap berdi. Sofýoryň «razylygyny» alan ýolagçylar rahatlaşyp, özara gürrüne başladylar; käbiri gürrüň bilen işi bolman, başlaryny gapdala goýup ymyzgandylar.

Aşgabatdan ugran miniwen üç sagatda Hanhowuza ýetdi we ilkinji kafeniň gabadynda sägindi. Ýolagçylar (şofýor we onuň ýanyndaky oturandan özgeleri) kafe girip gitdiler, sähel salymdanam yzyna dolandylar. Gowrulan balygyň teşneleri maşyna girensoňlar beýle çalt serpikmekleriniň sebäbinä nägilelik bilen, bir-birinden öňe düşüp gürrüň berip başladylar:

—Hiý, oň ýalam bir baha borm-ow?! Bir porsiýa, bir paý hem bir ýüz manat borm-ow!

—Bir paý diýyäinem iki dogramça-laý.

—Men aýdýan aşpeze: «Seň munyň “ak amur” däl-de, “altyn amur” bolaýmasyn» diýyän, ol bolsa: «Aý, agam, bize-de balykçylar tutup getirip berýärler, biz hem olaň goýan bahasyna sähelçe çykdajymyzy-ýagyň bahasyny, zähmet azabymyzy goşýas. Irräk gelen bolsaňyz arzanrak balyklaram bardy. Lakga, tüňnímaňlaý, ýylankelle...» diýyär.

—Ýüz manada Maryň supermarketinde iki kilo balyk düşyär. Sofýoryň ýanynda oturan pälwan «karzaçylaryň» «şikaýatyny» diňläp bolandoň, yzyna öwrülmän, şofýora:

—Yör, inim, sür, men arzan ýerini bilýän-diýip, oňa barmaly ýeriň salgysyny düşündirdi.

Ikinji kafe-de girenler yzlaryna örän çalt dolandylar. Ýolagçylar maşyna tarap ýonelenlerinden, ellerini

daldalaşdyryp, janykýanlaryny göreniňden, olaryň gaharlydygy mese-mälindi.

—Beh, Hanhowuzyň balyklary gyrylyp gutaýdymyka-naý!

—Ynsabam ýog-aý adamlarda, derrew baýaýjak bolýalar-ow!

—Edil bir-birleri dilleşen ýal-ow!

—Ýa, ýene bir naharhanany göräýsekmikäk?!

—Seň barjak indiki naharhanalaň, bir topar, galstukly, ak köýnekli epeý adamlaryň balyk iýmäge barýanlygyndan eýýäm habarly, arkaýyn bolaý!

Ýolagçylar bu henege gülüşip, ýuwaşansoňlar, şofýor boýnuny ýolagçylara öwürip:

—Hany, indi haýsy kafe sürmeli?!—diýip ýylgyrdy—Ýa, şorja balykdan eýýäm doýduňyzammy?!

—Doýduk, doýduk...gerk-gäbe...

—Asyl ýöne, aşa-da düşdük!

—Aý, munça adamy doýurjak bolup, aşpez howul-hara gowuryp, çig-çarsy balyk bilen içimizi geçirermi-nädermi...

—Hawa, seňkem tilkiň üzümden ät galyp, dylým-dylým edişi ýaly, öz-özüňi köşeşdirýän öydýän.

Ortaky hatarda oturan, elli-altmyş çal saç adam galstugyny, börugini emaý bilen epläp, sellofana salyp durşuna, dözümlü ýogyn sesi bilen geplemäge başlady:

—Tilki ýaly öz-özümüzizi aldatmarys, gardaş. Ynha, hä diýmän öye ýeteris. Gelnejeňem biziň Mara haçan barýanymyzy minudyna čenli bilyär. Ol eýýäm süňk atarandyr, men barýançam eti ýumşap, akaýjak-akaýjak bolar— mylkylapjyk bişen eti sülük soran ýaly sorup oturmalydyr. Keýwany şu mahal gaty-gutu nanlary ullakan okara dograp oturandyr, ýumruk ýaly düýp sogany hem arassalapjyk goýandyry. Men hem bärden bararyn, agtyklaryma alan sowgatjyklarymy paýlaryn-da, olaryň enesini öpjek bolaryn, ol bolsa: «Goýsana kakasy!» diýen bolup, meň egnimden itelän bor. Märekäň gülküsi ýatyşansoň dowam etdi:—Hammadan ýyljajyk suwa düşüp, pækizeje öý lybasyny egnime atyp, saçagyň başyna geçemde, eýýäm birýarym litrlik çäýnegim basyrylgýja durandyr; ýaglyja çorbadan mazaly myžzyk bolan dogralan nan, her biri üljäň şäniği ýaly saryja nohutlardan ýaňa görnenok. Saryja nohutlaryň üstünde iki sany omaça (ulusy-meňki, kiçisi-gelnejeňki), dört-bäs sany ýumşajyk kartoşka, iki sany çorba gaýnan ýumurtga (herimize biri) güberlipjik ýatandyrlar. Men: «Bismillä» diýip, çemçämi elime alan badyma, ýeňneň naharyň üstüne çümmükläp gara burçdan

sepelär, meň öňüme köpräk sepelär; artylan düýp soganyň depesinden çep ýumrugyň indererin-de, agzyma bir bölek sogan atyp naharymy iýmäge başlaryn. Ilkibadalaryna ýeňneň sogany pyçak bilen maýdalajak bolardy, men düýp sogany ýumrugyň bilen döwüp iýseň öz aýratyn keýpiniň bardygyny oňa düşündirdim. Bir okara nahary iki bolup paýlaşyp, töwir galdyranymyzdan soň, goltugyma togalak ýasyşgy alyp, çep tarapyma gyşaryp çagyymyň lezzetini alaryn. Şu datly nahary çagalarymyza endik etdirjek bolup şunça erjeşdik, başa barmady; anha indi agtyklaram kakalary ýaly çorba nan batyryp iýýärler.

—Ýazguly aga gürrüni başga ýana sowaýmasaň, meň-ä sülekeýim akyp başlandyr, öye ýetýänçäm gutaraýmasa biri!-diýip, Süleyman ýuwdunan boldy.

—İçimiz öňem “eljuk” diýip gelýär. Ýazguly, seň bu datly gürrüniň üstesine-aşgazanlary deşjeg-ä, how! Bolmasa, topbagymyz bilen Ýazgulylara çökäýeliň-le!

—Aý, öýmize baranymyzda-da, edil Oguljeren gelnejemiziňki ýaly ýaglyja, alan nan dogralan çorbasy nahar ýa bardyr, ýa ýokduriýip Süleyman dillendi.

Şofýoruň ýanynda oturan pyýada gobsundy:

—Munça aky doýuraýjak bolsaň, näbileýin... bir tokylň ýetäýise boldugydyr. Diňe meň özüme aýratyn bir okara gerek ahyryn.

Ýazguly agaň piňine-de däl:

—Ýak, başlyk, sen ony alada etmesene! Sizi doýurmak meň işim, esasanam, ýeňneň işi. Ýeňneň üstümizi myhman basdy aljyrar öýtmegin, ol örän düşbije we ugurtapyjydyr: Ýazguly jany dostlary bilen gelenini görän badyna, gaýnap duran gazana ýumruk ýaly akýag oklar-da, gaýnap duran suwy gazanyň erňegine çenli guýar, galanynam bir çanak dogralan nan alyp çykar-da-diýende, ýolagçylaryň hemmesi birlikde wakynda berdi.

Gulkiler ýatyşan soň:

—Ýazguly aga, nesibämiz čuwüp, balyk iýen bolsak, senem öye baraňsoň, ylas bilen taýýarlanan süýji naharyň ýüzüne seredip otursaň, ýeňhem nägil-ä bordy, müňkür bolmasa-da biri-diýip, şofýoryň yzynda oturan ýaş ýigit degişdi.

—Gelnejeň göwnünini ýykyp bolmaz, inim. Öýümde olar ýaly nahar bişip durka balyk iýip işdämi ýakarynmy! Öz paýymy dolapjyk äkiderdim-de, ýeňneň eline gowşuraryn-da: «Ynha, enesi, seň süýji çorbaň iýmek üçin, Howuzhandan bärík öye gelýänçäm şu balyklaryň ýüzüne seredip, işdä saklap gelendirin. Yoldaşlarymyň hemmesi öz paýlaryny iýdiler, ýeke men seň

zähmetiňe hormat goýup hem-de nan dogralan çorbany aşa gowy göremsoň aç geldim» diýerdim.

Az salym böwšeňlikden peýdalanylý, şofýoryň ýanynda oturan pälwan bütin göwresini yza-ýolagçylara öwürip, seslendi:

—Aý, indi, inim, «niredesiň güzel Marym!» diý-de, säginmän-eglenmän göni öýe sürüber. Balykdan nesibämiz ýokdur-da, elbetde. Ýöne, dostlar, gynanmaň, bir sogab-a gazandyňyz: öýüňize baraňyzda bu wakany gürrüň berseňiz, yüz manady tygşytlanýyza aýallaryňyz-a begenerler.

—Baý, şun-a rast aýtdyň, başlyk!—diýip, Yazguly aga oturan ýerinden gobsunylý, şadyýan gygyrdu.—Ýöne, bu balyksyz wakany gelnejeňe ertir ir bilenjik gürrüň bererin, goý ol diňe bu gün däl, ertir hem begensin-dä-oň şähdi açık bolsa, meň hem keýpim göterilýär.

Hemmesiniň öýlerinde edil gowrulan balyk, ýa nan dogralan ýagly çorba bolmasa-da, haýsam bolsa bir tagamly naharyň garaşýanyny ýolagçylar magat duýýardylar.

Kakajan BALKANOW.

2024 ý. Hekaýalar